

Prædiken 3. søndag i fasten

v/ Beth Marie Larsen Hagemann

Vil I rejse jer og høre dette hellige evangelium af evangelisten Johannes:

Joh. kapitel 8, vers 42-51:

Korsvar:

Jesus sagde til dem: »Hvis Gud var jeres fader, ville I elske mig, for det er fra Gud, jeg er udgået og kommet. Jeg er ikke kommet af mig selv, men det er ham, der har udsendt mig. Hvorfor forstår I ikke, hvad jeg siger? Fordi I ikke kan høre mit ord. I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løgneren. Men jeg siger sandheden, derfor tror I mig ikke. Hvem af jer kan påvise nogen synd hos mig? Når jeg siger sandheden, hvorfor tror I mig da ikke? Den, der er af Gud, hører Guds ord; men I hører ikke, fordi I ikke er af Gud.«

Jesus og Abraham

Jøderne sagde til ham: »Har vi ikke ret i at sige, at du er en samaritaner og besat af en dæmon?« Jesus svarede: »Jeg er ikke besat af en dæmon, jeg ærer derimod min fader, men I vanærer mig. Jeg søger ikke min egen ære; der er en, der søger den, og han dømmes. Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der holder fast ved mit ord, skal aldrig i evighed se døden.«

Amen

Prædiken:

Jeg er som bekendt ny præst og var i den anledning på kursus i "præstearbejdet" oppe i Ringsted, sammen med en masse andre nye præster.

En af oplægsholderne indledte med at stille spørgsmålstegn til vores trosbekendelse.

Når vi siger troskendelsen for at understrege vort trosmæssige tilhørsforhold til Gud, begynder vi med at sige Forsagelsen: "Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen".

Ordet forsager kender vi lidt fra at være forsagt.

Et menneske, der er forsagt, tør ikke rigtig sige noget, af frygt for, at det er forkert. Tør ikke rigtig gøre noget, af frygt for, at det ikke er godt nok. Er du forsagt, så holder du dig tilbage

fra at komme på banen og være med i det, der foregår. Du kan være frimodigt på et område og forsagt, når det gælder et andet område af livet.

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger. Det betyder, at vi ikke vil, hvad Djævelen vil. Vi vil ikke gøre det onde.

En af debatterne blandt nogle teologer og præster går på, om ikke vi skulle afskaffe forsagelsen af Djævelen i forbindelse med trosbekendelsen.

Nogle kirker i andre grene af kristendommen og nogle kirker i andre lande har stadig forsagelsen med ved dåb, men ikke når trosbekendelsen indgår i gudstjenestens liturgi uden tilknytning ved dåben. Nogle kirker har ikke forsagelsen med ved dåben. I Sverige afskaffede man forsagelsen i 1811.

I den ældste kirke, som formulerede troskendelsen, havde man ikke forsagelsen med i trosbekendelsen. Efterhånden kom den med i forbindelse med dåb.

Ved reformationen i 1500-tallet fastholdt Luther forsagelsen i forbindelse med trosbekendelsen ved dåb.

Grundtvig, som virkede i første halvdel og midten af 1800-tallet, satte trosbekendelsen meget højt. Han gav sig til at sige den fra prædikestolen, hvor præsten måtte sige, hvad han ville, mens han skulle holde sig til liturgien i resten af gudstjenesten.

Grundtvig fastholdt forsagelsen af Djævelen. Det var stik imod rationalisterne i hans samtid. Rationalisterne syntes troen på Djævlen var noget pjat. Men Grundtvig fastholdt at sætte ord på Djævelen som Guds modstander.

Eftervirkningen af Grundtvigs virke blev bl.a. at trosbekendelsen bevægede sig ned fra prædikestolen til kirkens liturgi. I 1949 besluttede biskopperne at trosbekendelsen med forsagelsen skulle være en fast del af gudstjenestens liturgi, også når der ikke var barnedåb. Så vidt vides er Den danske Folkekirke den eneste kirke, der har forsagelsen af Djævelen med når trosbekendelsen siges i gudstjenestens liturgi uden dåb.

Nu er debatten så dukket op igen: Skal vi fortsætte med at have forsagelsen med, når vi siger trosbekendelsen? For hvem i alverden tror på Djævelen i dag?

Indre Mission havde i midten af sidste århundrede en formand, der hed Christian Bartholdy. Han blev engang spurgt: "Tror du på Djævelen?" Bartholdy svarede: "Nej, jeg tror ikke på en løgner!" Og så forklarede han, at han troede på, at Djævelen findes, men han havde absolut ikke tiltro til ham.

Jesus taler i dagens prædiketekst og flere andre steder om Djævelen, som en der findes. Derfor tror jeg også på, at Djævelen findes. Ligesom jeg tror på at Gud findes, fordi Jesus taler om Gud som den Gud, der findes. Det er min tro og min begrundelse for at tro.

Skal vi blive ved med at sige, at vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen?

Heldigvis gør mennesker meget godt. Men når jeg åbner for nyheder på TV eller i radio, læser avis eller går ind på en avis' hjemmeside, kan jeg straks konstatere, at der sker utrolig meget ondt i verden, i Ukraine. Ikke bare det.

Mennesker gør utrolig meget ondt i verden. Mod mennesker, de ikke kender. Og mod mennesker, de kender. Ja, måske endda med mennesker, de har fået betroet at passe på i deres arbejde. Ja, der er endda mennesker, som gør ondt mod deres egen familie.

Derfor. Netop derfor synes jeg, vi skal fastholde at forsage Djævelen og alle hans gerninger, når vi bekender troen på Gud Fader, Gud søn og Gud Helligånd.

Når vi siger trosbekendelsen er det bl.a. netop et udtryk for, at vi vil være på Guds side i kampen mellem godt og ondt. Og måske allermost: At Gud vil være med os i den verden, hvor valgene mellem godt og ondt kommer i en lind strøm.

Uanset, hvad du tror, tvivler, mener og forestiller dig om Djævelen, så er forsagelsen et nej til at ville gøre det onde og et nej til at være med til at gøre det onde.

Valget mellem at gøre det gode og gøre det onde står vi ofte i.

Du kan sidde i kantinen på arbejdspladsen, i frikvarteret i skolen eller i hyggelig samtale over et måltid sammen med familie eller venner.

Så kommer sladdereren. Bidrager du til sladdereren. Tier du. Prøver du at standse sladdereren? Det er et sted, hvor valget mellem godt og ondt står.

Hvad med vore store børn og unge mennesker? Når de i festligt samvær med kammerater sent på aftenen eller om natten lige bliver tilbudt en lille sjov pille. Bare prøve. Kan vores store barn sige nej? Eller prøves der lige for sjov skyld. For ikke at være en bangebuks.

Det kan ødelægge livet. Det kan ødelægge mange andres liv, hvis det bliver til et bijob som forhandler at det stads.

Ondskab kan blive så forfærdelig, at vi må gå i krig mod det. Bekæmpe det. Med stærke midler. Nogen må drage i krig. For det godes skyld.

Når mennesker bekæmper det onde med al magt – i krig eller almindelige hverdagshandlinger - så kan det altså let ende med, at man selv i kampen bliver lige så ond og modbydelig som det onde og de onde, man bekæmper.

Jo, der er efter min mening al god grund til at forsage Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Og bekende troen på Gud. Bekende vort tilhørsforhold til Jesus Kristus for at holde os til hans ord, som skænker os troen til liv med ham. Her og nu og i al evighed.

Vi taler meget om religionsfrihed. Jeg synes, religionsfrihed er meget vigtig. Folk skal have lov at tro på den Gud, de vil. Ligesom folk skal have lov at have den politiske overbevisning, de vil.

Der er bare noget, vi er nødt til at have med, når vi taler om religionsfrihed. Det er religionsansvarlighed.

Religiøs tro og overbevisning kan være noget meget smukt og styrkende i et menneskes liv. Men det er forfærdeligt, når et menneske tror, det kan tillade sig at gøre hvad som helst mod andre i religionens navn. I Guds navn.

Der sker nemlig let det, som også skete i Jesu samtidige mennesker. De var så vrede på Jesus som deres modstander, at de dæmoniserede ham. Når de sådan havde sat ham i ledtog med den onde selv, så kunne de få sig selv til at gøre lige, hvad de ville. Og det var at skaffe ham af vejen på korset.

Det er godt at have en stærk tro. Men det er forfærdeligt at gøre noget ondt mod andre i troens navn. Gøre noget ondt og lægge ansvaret over på Gud. Og tro, at man så har ret til at gøre, som man i sin egen ondskab vælger at gøre.

Vi rummer alle muligheden – og lysten – til at gøre godt, når vi mener det, er det rigtige. Og muligheden og lysten til at gøre ondt, når vi ser en fordel ved det.

Derfor har vi al god grund til at forsage Djævelen og bekende vores tro på Gud Fader, Gud Søn og Gud Helligånd. Så vi minder os selv om, hvor vi står i valget mellem ondt og godt.

Og så til sidst: Da Moses kom ned fra Sinai bjerg med de 10 bud, opdagede han til sin store sorg, at de havde lave en guldkalv, som skulle være deres gud.

Sådan kan mennesker gøre meget forskelligt til deres gud. Gøre en eller noget til det, der bestemmer over dem. Det, vi lader bestemme over os, er vores gud, siger Luther i forklaringen til buddet: Du må ikke have andre guder end mig.

Hvad gør Moses så? Det skuffede og smertede ham utroligt. Men han tog ikke hændervridende afstand fra dem og gik sin vej og lod dem sejle deres egen sø.

Nej, i stedet for afstandtagen, bad han. Han bad til Gud om barmhjertighed over for folket. Ja, Moses ville endda dele skæbne med folket, hvis Gud valgte at straffe dem.

Så meget gjorde Moses sig til ét med sit folk.

Lad os huske det, når vi peger fingre ad andre. Når du peger pegefingeren mod andre, fordi de lever på en måde, du ikke synes om, så peger de tre af dine fingre mod dig selv.

Vor opgave er ikke at dømme andre ude, men at være bevidst om vore egne valg. Og gå i forbøn for dem, vi er sat sammen med.

Amen